

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Cezaevlerinde yaşanan sağlık sorunlarının araştırılması ve bu sorunların bir an önce giderilmesine yönelik tedbirlerin alınması hususunda Anayasanın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

1-M.NURİ YAMAN
2-SELAHATTİN DEMİRTAŞ
3-GÜLTAN KIŞANAK
4-AYLA AKAT ATA
5-BENGİ YILDIZ
6-AKIN BİRDAL
7-EMİNE AYNA
8-FATMA KURTULAN
9-HASİP KAPLAN
10-HAMİT GEYLANİ
11-İBRAHİM BİNİCİ
12-MEHMET NEZİR KARABAŞ
13-MEHMET UFUK URAS
14-OSMAN ÖZÇELİK
15-ÖZDAL ÜÇER
16-PERVİN BULDAN
17-SEBAHAT TUNCEL
18-SEVAHİR BAYINDIR
19-SİRRI SAKIK
20-ŞERAFETTİN HALİS

MUŞ
DİYARBAKIR
DİYARBAKIR
BATMAN
BATMAN
DİYARBAKIR
MARDİN
VAN
ŞIRNAK
HAKKARİ
ŞANLIURFA
BİTLİS
İSTANBUL
SİİRT
VAN
İĞDIR
İSTANBUL
ŞIRNAK
MUŞ
TUNCELİ

GEREKÇE

2010 yılı Türkiye'sinde cezaevlerinde yaşanan sorunların en önemlilerinden birisi mahkûmların sağlık sorunlarıdır. Cezaevlerinin fiziki koşullarından dolayı sağlıklı kişilerin bile hastalık kapıldığı dikkate alındığında; sağlık sorunlarına müdahale edebilecek yeterli sayıda doktor bulunmamaktadır.

Bu durum yoğun başvurular nedeniyle TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu tarafından da gündeme alınmış ve yıllık faaliyet raporuna konu edilmiştir.

TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'nun Ekim 2009-Ekim 2010 tarihlerini kapsayan 23ncü Dönem 4üncü Yasama Yılı Faaliyet Raporu'nda da belirtildiği gibi; Tutuklu ve hükümlülerin yoğun başvuru konularından birisi de "tedavi talepleridir".

Söz konusu raporda; Doktorların kendilerine yönelik muamelesinden, hastaneye sevk talebinin karşılanmamasından veya zamanında yapılmamasından şikâyet ve tedavi sırasında kelepçesinin çözülmemesinden şikâyet bu başlık altında incelenmiş konulardır.

Yine tutuklu ve hükümlüler ile bu kişilerin yakınlarından edinmiş olduğumuz bilgilere göre; hastaneye götürülürken cezaevi araçları tam bir işkence mekânına dönüştürülmekte, başta dayak olmak üzere şiddetin birçok türü uygulanmakta, özellikle kadın tutuklular tacize maruz kalmaktadır.

Ayrıca Çağdaş Hukukçular Derneği'nin mahkûmlarla yapmış olduğu görüşmeler sonucu mahkûmlar tarafından; Revire dilekçeyle çıktıkları, doktorun haftada bir geldiği, muayenenin infaz koruma memurunun önünde yapıldığı, hastane sevkini çok zor olduğu yönünde benzeri yakınmalar olmuştur. Öyle ki; Görüşülen kişilerden biri, ameliyat gerektiren hastalığının tedavisinin ancak 3 yıl sonra yapıldığından yakınmıştır.

Bu durum Avrupa Birliği Türkiye 2010 İlerleme Raporu'nda da;

"Mahkûmlara sağlanan sağlık hizmetleri yetersizdir. Sürekli bir sağlık görevlisi bulunması gereğine yeterince uyulmamaktadır" şeklinde ifadesini bulmuştur.

Ayrıca yakınmaların bir kısmı da doktorların davranışlarına ilişkindir. Görüşülen kişiler, doktor ve hasta arasında olması gereken asgari iletişimin kurulamadığı ve doktorların da tıpkı idare ve personel gibi kendilerine suçlu gözüyle baktıklarından yakınmışlardır.

Yine acil durumlarda revire çıkmak isteyen kişiler, kapıyı döverek sesini duyurmaya çalıştıklarından disiplin cezalarına maruz kalmışlardır.

Bu sorunların yanı sıra; Yukarıda ifade edilen TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'nun raporuna göre; Üzerinde önemle durulması gereken bir konu da, mahpusların bazı önemli tıbbi malzemeleri temin etmekte yaşadıkları sorunlara ilişkindir.

Bizzat raporda kayda geçtiği üzere; Adalet Bakanlığı tutuklu ve hükümlülerin ayakta ve yatarak tedavileri sırasında tedavi yapan sağlık kurumunca temini mümkün olmayan tıbbi ürünlerin bedelinin ödenmesi hususunda bir kısım mevzuat hükümlerine dayanarak, Sağlık Bakanlığı'nı görevli görmektedir. Sağlık Bakanlığı ise yine mevzuat hükümleriyle gerekçelendirerek böyle bir görevi üstlenmemektedir.

Bu görüş farklılığı sonucu; özellikle herhangi bir geliri olmayan tutuklu ve hükümlüler, (özellikle de infaz kurumundaki yaşıntısını devam ettirmesine engel oluşturan uzman doktorlarca tespit edilmiş sağlık sorunları bulunanlar) büyük mağduriyetlerle karşı karşıya kalacaklardır.

Bu hususlar dikkate alındığında; Hükümlü ya da tutuklunun Sağlık Hakkı gibi bir temel haktan yararlanması açısından devletin pozitif yükümlülüğü, dışarıdaki yurttaşa göre iki kat daha fazladır. Çünkü bu hakka ulaşması için mahpusun kendi iradesi yeterli olmamaktadır. Mahpus bir anlamıyla devlete emanet edilmiştir. Onun vücut sağlığı ve beden bütünlüğünden birinci derecede devlet sorumludur. Devlet mahpusun sağlığı konusunda hiçbir bahanenin veya gerekçenin arkasına sığınamaz. Bu hakkı her koşulda sağlamak zorundadır. Bu koşulları sağlayamıyorsa, kişinin özgürlüğünü kısıtlamaya da hakkı bulunmamalıdır.